

Paweł Mościcki, *Białe tęcze. Archeologia fantazji minimalnej*

W trakcie pobytu badawczego w Paryżu w ramach stypendium PAN/CNRS będę pracować nad realizacją projektu badawczego *Białe tęcze. Archeologia fantazji minimalnej*. Jest to próba napisania historii obrazów określanych jako „białe na białym”, której początkiem byłby słynny obraz Kazimierza Malewicza z 1918 roku. Nie był on z pewnością twórcą jedyne czy ostatniego obrazu w formacie „białe na białym”. Wręcz przeciwnie, zapoczątkował tradycję rozwijającą się przez cały XX wiek aż do dziś.

Celem moich badań jest prześledzenie historii obrazów w XX wieku przez pryzmat „białego na białym”, aby dostrzec w drobnej różnicy występującej w obrębie jednego koloru potencjał do konstruowania nowych znaczeń i nowego rozumienia kluczowych kategorii w historii sztuki: obrazu, montażu, przekazu historycznego, polityki sztuki, itd. Okazuje się, że z najmniejszego, niemal niemożliwego rozróżnienia, można stworzyć niemal nieskończone wariacje doświadczenia wizualnego, a tym samym przepisać - a w zasadzie zdekonstruować, czasem zdekolonizować - jeden z rozdziałów historii kultury wizualnej ostatniego stulecia.

Podejście to oznacza konieczność wykonania trzech kluczowych gestów rozszerzenia: 1) poszerzenia zakresu badań o pozamalarskie obrazy „białego na białym”, czyli włączenie do badań rzeźby, instalacji, fotografii, kina; 2) poszerzenia zakresu badań o relację między kolorem białym a spektrum kolorów, organizując w ten sposób ramy conceptualne wokół figury tęczy i zestawiając tradycję „białego na białym” z rozumieniem bieli jako syntezy, dynamizacji lub „mienienia się” (D. Jarman) spektrum kolorów; 3) poszerzenia zakresu badań, aby umożliwić nowe czasowe rozgraniczenia i estetyczne podziały w historii sztuki. W szczególności badania te będą musiały zakwestionować – a przynajmniej wziąć w nawias – m.in. podział na awangardę i neoawangardę, które są traktowane jako zamknięte i wykluczające się zbiory, a także rozgraniczenie między modernizmem, antymodernizmem i postmodernizmem oraz wynikające z nich modele teoretyczne.